



NOYMAΣ

ΣΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΧΟΙΚΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΔΟΓΓΩΝΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ.Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Γ'. |

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή

31 του Αλωνάρη 1903

| ΓΡΑΦΕΙΑ:

Όδος Οίκονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 157

ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΝΟ ΦΥΛΛΟ:

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Ο δωδεκάλογος του Γύφτουν-Αγάπη.

ΤΙΤΥ ΜΑΪΟΡΕΣΚΟΥ. Η προκοπή της Αλήθειας (μεταρρ. Karl Dieterich).

ΣΠΥΡΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ. Σκιᾶς Γροθιέρ. ΘΟΥΓΚΥΔΙΔΗΣ. Βιβλίο πρώτο (συνέχεια).

Κ. ΛΑΝΑΡΑΣ. Γιατρικὸν γιὰ τὶς θέρμες.

ΜΕΝΟΣ ΦΙΛΗΝΤΑΣ. Σιδ. βουνά τῆς Χαλκιδικῆς (τέλος).

Δ. ΣΠΙΓΓΟΣ. Κορφιάτικα ξόρμια.

Κ. Τ. Καστίδακις δ. Στιγματίας.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Γ. Περγιαλίτη.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΜΑΤΑ — Ο.ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ.

Ο ΔΩΔΕΚΑΛΟΓΟΣ

ΤΟΥ ΓΥΦΤΟΥ

Α Ι Α Ι Η

Μὴ δῷς γυναικὶ τὴν φυχὴν
του, ἐπειδὴν αὐτὴν ἐπὶ τὴν
ἰτύν σου ..

Σοφία Ἰησοῦ υἱοῦ Σειράχ (θ.)

Περδικόστηθη Τσιγγάνα,
Ω μαγεύτρα, ποῦ μλεῖς,
Τὰ μεσάνυχτα πρὸς τᾶστρα
Γλῶσσα προσταγῆς,

Καὶ μλώντας γιγαντεύεις
Καὶ τὸν κόσμονς ἔπειρης
Καὶ τᾶστέρα σοῦ φοροῦνε
Μιὰ κορώνα ἔωτικᾶς!

Σφίξε γύρω μου τὴν ζώνη
Τῶν ἀντρίκειων σου χεριῶν,
Ἐλμαὶ δι μάγος τῆς ἀγάπης,
Μάγισσα τῶν ἀστεριῶν.

Κάνε μὲν τὰ κατέχω
Τὰ γραφτὰ θυητῶν καὶ ἔθνων
Καὶ τάποκρυφα τῶν κύκλων
Καὶ τῶν οὐρανῶν,

Καὶ νὰ φέρω ἀγαστημένους

Σὲ καθρέφτες μαγικοὺς
Τῆς πεντάμορφες τοῦ κόσμου,
Κι δλοὺς τοὺς καιρούς,

Καὶ τὸν δαίμονες, καὶ ὑπάκουονς
Τὸν λαοὺς τῶν ἔωτικῶν
Στοὺς χρυσοὺς νὰ δένω γύρους
Τῶν δαχτυλιδῶν,

Καθὼς δένω καὶ τὸ Λόγο,
Δαίμονα καὶ ἔωτικό,
Στὸ χρυσὸν τὸ δαχτυλίδι,
Στὸ Ρυθμό.

Καὶ μὲ βούλλα σολωμόντεια
Νὰ σφραγίζω καὶ νὰ κλειῶ
Τὰ μεγάλα τὰ τελώνια
Σὲ γναὶ στερό,

Καὶ στὴν θάλασσα νὰ φίχω
Τὸ γναλί, καὶ νὰ γυρνᾶ
Μέσ' στὴν ἄβυσσο δ.τι εἶναι
Μὲ τὴν ἄβυσσο γενιά.

(Ἐτσι καὶ ἄλλο ἔνα τελώνιο,
Ἐτσι καὶ ἡ τραγὴ ψυχὴ
Στοῦ κορμοῦ φυλακισμένη
Τὸ στερό γναλί,

Μέσ' στὴν θάλασσα τῆς Σηέψης
Καὶ πανάθλια πεταχτή
Ζῆ καὶ ἐκεῖ σὰ στὴν πατρίδα,
Σάρπως μιὰ ἄβυσσο καὶ αὐτή).

Μάθε με νὰ τὰ διαβάζω
Τὰ ὑπερκόσμια μνασικά
Στὸ σκολειό τῆς ἀγκαλιᾶς σου
Μέσα στὰ φλιά!

Γιατὶ γύρω μου δλα δλα
Παντογνώστρα σὲ μηνᾶν.
Μόρο κάτι ἀκόμα λείπει...
Νά με! Εγώ καὶ ἐσύ, τὸ Πᾶν!

Κάτι ξέρω καὶ ἐγώ, κάτι
Νὰ σοῦ δώσω ἔχω καὶ ἐγώ.
Ἄδεια στέκεται μιὰ στάμνα
Στὸ βαθὺ νερό,

Καὶ θὰ στὴ γιομίσω. Ξέρω
Τὴν πανώραια μονσική.

Θὰ τὴν ζήσῃς θεῖα μαζί μου
Στὸ δικό μου τὸ βιολί.

Σάρκα ἡ μονσική θὰ γίνη
Μὲ τὴν πλάστρα μας φωτιά,
Κι ἀπὸ μᾶς θὰ γεννηθοῦνε
Τάφεγάδιαστα παιδιά.

Κι ἀπὸ αὐτὰ θὰ γίνουν ἄλλα,
Κι δ.τι γύρω τους ἀχνό,
Ἄρρωστο, ἀσκημό, θὰ γύρη
Στὸν ἀφανισμό.

Τῆς χαρᾶς θὰ λάμψῃ ὁ Νόμος
Ποῦ προστάζει, βασιλιάς
«Φτάνει νὰ είσαι ἀπὸ ύγεια
Κι ἀπὸ δύναμη· νικᾶς».

Κι δι ανθρωπος μέσα στὰ θάμπη
Τῆς ἀκέριας νέας ζωῆς
Θὰ είναι πάντα ἡ κυβερνήτης
«Η τραγονδιστής».

Ω φωλίες! Ω ἀηδόνια! Πάνε
Τάμοιαστα καὶ τὰ πεζά,
Πέτρα ἀκύλιστη σκεπάζει
Πενταμένη τὴ Σκλαβιά.

Καὶ θὰ νᾶρθη ἀγάλια ἀγάλια
Κι ἀπὸ κεῖνα καὶ θὰ βγῆ
Πλάσμα ἀκόμα π.δ. γ.ομίτο,
Νόημα π.δ. βαθύ.

Κι δι ανθρωπος δι βαριομοίρης
Ο ιδροκόπος δονλεντής
Ο ἀπλερος ποῦ παραδέρνει
Δοῦλος ἡ βασανιστής.

Καὶ ἡ βασανιστής ἡ δοῦλος,
Αμολόητα καὶ σκληρά
Μύριους τύραννους γρικάει
Μέσ' στὰ σωθικά,

Κι δι ανθρωπος δι βαριομοίρης
Θὰ ύψωθη ὁριαμβευτής
Σὲ μιὰ γῆ πλατειὰ προφήτης
Μιᾶς πλατύτερης ψυχῆς.—

Δὲ γνωρίζω ἀπὸ θρησκείες,
Δὲ μονιᾶτο μὲ θεούς,
Γνωμιά μου ἐσύ καὶ πίστη·
Πήρα ἀράδα τοὺς ναούς,

Γύμνωσα τὸ εἰκονοστάσι
Βέβηλα καὶ τὸ βωμό,
Δείγμαν' ἄγνα, τίμια Εὐλα,
Κάθε πρόσφορο ιερό,

Δισκοπότηρα, λαμπάδες,
Μοσκολίβανα, μὲ μᾶς
Ολα στάροιξα, σὰν ἄνθια,
Γιὰ νὰ τὰ πατᾶς!

...Εἶπα, κι ἄκουσες, καὶ γέρνεις...
Τρισαλλοί μου! τρισαλλοί!
Στὸ σκολεὶο τῆς ἀγκαλιᾶς σου
Μ' ὅλα τὰ φιλά!

Περδικόστηθη Ταιγγάρα,
Ω μαγεύτρα ποῦ μιλεῖς
Τὰ μεσάνυχτα πρὸς ταῦτρα
Γλῶσσα προσταγῆς!

Στὰ μεστὰ τὰ νικηφόρα
Στήθια σου ηδρα μοναχά
Τῆς γυναικάς τὴν ἀπάτη
Καὶ τῆς σάρκας τὴν σκλαβιά,

Κι ἀχαμνὴ πλανεύτρα ἀγάπη
Κ' ἔνα ἀρρωστημένο φῶς
Καὶ τὸ λίγωμα ποῦ ἀνώνει
Τὸ κορμὶ τοῦ καθενός.

Κι ἄν γρικοῦσα νὰ σαλεύῃ
Κάπου κάτι σὰ φτερό,
Με τάντεύια σου τὰ χέρια
Σύντροφες καὶ τὸ φτερό.

Ω ποῦ ἀγνάντια καὶ μακριά μου
Τὰ μεσάνυχτα μιλεῖς
Πρὸς τὰστέρια, πρὸς τὰ πάντα
Γλῶσσα προσταγῆς,

Κι ὅντας μέσ' στὴν ἀγκαλιά σου
Σφιχτοκλῆς με ἐρωτική,

*Ω γυναικά ἐσύ σὰν ὅλες,
Ψεύτρα, σκλάβα, ποιὰ εἰσ' ἐσύ;..

*Ο, τι ἀν εἰσαι, δὲν πεδαίνω,
Πέρτιο ἐδῶ καὶ βγανὼ ἄλλοι,
Καὶ τὸ μνῆμα ἔχει γιὰ μέρα
Πόρτα λυτρωμοῦ.

1899, 1905

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Η ΠΡΟΚΟΠΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ*

Πολλοί γράφουν καὶ πολλὰ γράφονται στὴ φιλολογία τοῦ κόσμου· πολλές ίδες περαστικές, παραπολλές γνῶμες σφαλμένες, μερικές ἀληθίνες καὶ πότε καὶ πότε ἔνα ωραῖο ἔργο.

Ο βασιλιάς τῆς Αἰγύπτου. Θρυμός, κατὰ τὸ ρητὸ τοῦ Πλάτωνα (Φαιδρος κερ. 49), μέσα στὴ Βαθειά ἀρχαιότητα φραντζόνταν μὲ φόβο, τί μεγάλη βλαβή θὰ φέρῃ στὴν ἀθρωπότητα τὸ γραψόμενο, ἀδυνατίζοντας τὸ μνημονικό τας, ζεσουνθίζοντας την ἀπὸ τὸ νὰ σκέφτονται οἱ ίδιοι οἱ ἀθρωποί καὶ μαθαίνοντας τους μελλοντικούς ήττας. Καὶ τοῦτο τὸ μετανοεῖται τοῦτο τὸ σημεῖον τοῦ διαλεγμένου. Καὶ ἐν Ἑλλάς πάγιοι ψαλτὲς καὶ καρδιά, μὰ ποὺ ἀμφιβιβλεῖται ἀκόμη γιὰ τὸν ἐκυρό του, θὰ μής φοτέξῃ, «Ἄπο ποὺ νὰ γραψίσῃ κανεῖς, ἂν εἴμαι κ' ἐγὼ ἀπὸ τοὺς διαλεγμένους;» ποτὲ θὰ τοῦ ἀπαντήσω ἐπαναλαβείνοντας ἐντὸν ἀρροτίσμος ποὺ τὸν ἔλεγχον ἀλλούτε· «Ἐμεῖς ἔχει τὸν προσδιορισμό, ποὺ οὐτὶ σημαντικός εἰσχάνει τὸν διατί του.

Σ' ἐμὲς, δέπως πρέπει γράφουνται ἀρκετὰ λίγο, μὰ ὅλο γράφουν ὄπωσδήποτε, καὶ μπορεῖ νὰ μὴ τοῦτο τὸν κανεὶς περιττό νὰ φατζόυμε γενικώτερα· γιατὶ γράφουμε;

Γράφουμε γιὰ νὰ σκορπίζουμε μιὰ ίδεα μακρύτερα παρ' ὅσο τὴ φέρνουν οἱ λέξεις. Οἱ λέξεις δὲν τραβοῦνται μακριά, οὔτε σὲ καιρὸ οὔτε σὲ χώρο. Ελπιμένη τώρα, συνέται υστερα, χκουσμένη ἐδῶ, γίνεται· καὶ. Καμιά φορά τὴν πιάνει ἐκεῖνος ποὺ τάκουει καὶ τὴ βάνει στὸ νοῦ του, τὴ φέρνει μαλισταὶ ἀπὸ τόπο σὲ τόπο. Μὰ πάντα δὲν είναι πιὰ ἡ λέξη τοῦ πρώτου· ἡ ἀνάμνηση δὲν ἔχει πιστή· ἡ λέξη ποὺ τὴ φέρνει ἔλλος, δὲν είναι τὸ πνέμα τοῦ ρήτορα, παρὰ ἡ φωνή ἐκείνου ποὺ τὸ παραδίνει.

Γιὰ τοῦτο, ὁ περαστικὸς φτόγγος πασχίζει νὰ μεταμορφώνεται σὲ στάσιμο γραμμικό, κ' ἡ ίδεα ἔτοιμη σκηνωμένη βγαίνει· ἀπὸ τὸ σύνορα τοῦ χώρου καὶ

(*) "Άρθρο τοῦ Ρουμάνου καθηγητῆ Titu Majorescu, μεταφρασμένο Ρωμαϊκά ἀπὲ τὸν κ. Karl Dieterich.

τοῦ κατιόδου καὶ πολεμάει νὰ διαπεράσῃ τὴν ἔκταση τῶν τόπων καὶ τὸ μέλλον τῶν κατιών.

Μὰ ποὺς ίδεες ἀξίζουν αὐτὴ τὴ μεταμόρφωση; Ποιὸ αἰσθημα μπορεῖ νὰ είναι πρωτισμένο νὰ βγῇ ἀποπέρα ἀπὸ τὰ σύνορα τὸ πιὸ φυτικὰ στὴν ἀπλὴ φωνὴ καὶ νὰ διασκορπιστῇ ἀνάμεσα σ' ὅλακερο λαό, ισως σ' ὅλον τὸν κόσμο, ἀπὸ γενεὰ σὲ γενεά;

Μόνον ἐκεῖνες οἱ ίδεες κ' ἐκεῖνα τὰ αἰσθήματα, ποὺ μὲ τὸ περιεχόμενό τους καὶ ἀπὸ τὴν ἴδια τους πηγὴν ἐστηκάθηκαν παραπέρα ἀπὸ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀτόμου καὶ βρήκαν στὸ κεφάλι τοῦ γονιοῦ τους τὴν πληθύρα ἐκείνη τῆς σύλληψης ποὺ τοὺς δίνουν ἀξία παγκόσμια.

Οὔτε ὁ σκοπὸς νὰ γράψῃς σ' ἑνὶ ἀτομικὸ συμφέρον μὲ τὸ γράψιμο, οὔτε νὰ ματαιοδοξεῖς νὰ βλέπης τὸν ἐκυρό σου περισσότερο ἀνάμεσα στους συγγραφικοὺς, οὔτε νὰ φιλοδοξεῖς νὰ ἔσπεράσῃς τοὺς ἄλλους—αὐτὲς τὰ προσωπικὰ συμφέροντα δὲ σοῦ δίνουν τὸ δικαίωμα νὰ μπεῖς στὴ οἰλολογία, παρὰ μόνον ὃ ἐνθουσιασμὸς ὁ ἀπρόσωπος γιὰ καῖνο ποὺ ξέρεις πῶς είναι ἀληθινὸν στὸ νοῦ σου, καὶ γιὰ καῖνο ποὺ νοοῦθες πῶς είναι ωραῖο στὴ φαντασία σου· μόνον τοῦτο βάζεις στὸ μέτωπό σου τὸ σημεῖον τὸν διαλεγμένων. Καὶ ἐν Ἑλλάς πάγιοι ψαλτὲς καὶ καρδιά, μὰ ποὺ ἀμφιβιβλεῖται ἀκόμη γιὰ τὸν ἐκυρό του, θὰ μής φοτέξῃ, «Ἄπο ποὺ νὰ γραψίσῃ κανεῖς, ἂν εἴμαι κ' ἐγὼ ἀπὸ τοὺς διαλεγμένους;» ποτὲ θὰ τοῦ ἀπαντήσω ἐπαναλαβείνοντας ἐντὸν ἀρροτίσμος ποὺ τὸν ἔλεγχον ἀλλούτε· «Ἐμεῖς ἔχει τὸν προσδιορισμό, ποὺ οὐτὶ σημαντικός εἰσχάνει τὸν διατί του.

Γιατί, ἐκεῖνο ποὺ μποδίζει τέτοιους ἀθρωπούς ἄλλως τε ἔξυπνους, νὰ βλέπουν κακά, νὰ σκέφτωνται ἀληθινά καὶ νὰ γράφουν ωραῖα, κ' ἐκεῖνο ποὺ τοὺς ἀναγκάζει νὰ μένουν ὅλενα μέτριοι, είναι ἵσια διεργασίας στὴν προσωπικότητα τους μὲ συμφέροντας ἀποκλειστικὰ ἀτομικά. «Διὰ μέσου τῆς καταγριάς τοῦ ἐγωισμοῦ δὲρ περιάνε τὸ φῶς τῆς ἀληθείας μήτε ή ζέστη τοῦ ώραίου». «Ἐτοι λοιπόν· ὁ ἀπρόσωπος ἐνθουσιασμὸς—ιδού τὸ γαραγγιτηριστικὸ γνώρισμα τῶν διαλεγμένων!

"Αν βάλουμε κατὸ τὸ μίτρο, θὰ δεῦμε, πῶς τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς καθημερινῆς οἰλολογίας οὔτε αξίζει νὰ ὑπάρχῃ οὔτε μπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ. Καὶ ἀν φαίνεται· νὰ γίνῃ, σήμερα κύριο θὰ δητεῖ, πῶς δὲν είναι καὶ μένει σὰν νὰ μήνι τάπεινη ποτὲ.

"Ας στενέψουμε λοιπὸν τὸν κύριο τὴν διατομήν της στὴ φιλολογία μὲ τὴν ξεχωριστὴ ἔννοια τῆς λέ-

ΘΟΥΓΓΑΙΑΝΗ

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ

44. Τέτια λοιπὸν κι' οἱ Κορθινοί. Κι' οἱ Αθηναῖοι δταν τοὺς ἀκουσκαν καὶ τοὺς διό, ἀφοῦ μαλισταὶ ἔγινε καὶ διὸ φορὲς συντυχια, στὴν πρὶν τῶν προτίμησαν καλύτερα τῶν Κορθινῶν τὰ λόγια, στὴ δέρτερη ὅμως ἀλλάζανε γνώμη, νὰ μὴ κλείσουνε συμμαχία ἀπόλυτη μὲ τοὺς Κερκυραίους, ὥστε νὰ θεωροῦν τοὺς ίδιους ὄχτρούς καὶ φίλους—γιατὶ ἀν τοὺς προσκαλοῦσαν οἱ Κερκυραῖοι νὰ χτυπήσεις ὁ Αττικὸς στόλος μαζί τους τὴν Κόρθο, θὰν τοὺς καλυνοῦσαν οἱ ὄρκοι τους μὲ τοὺς Ηελοπονησιῶτες—, παρὰ νὰ κάνουνε συμμαχία προφυλαχτικα (44), ὥστε νὰ βοηθᾷ τὸν τόπο ὁ ἔνας τ' ὄλλου, ἢν πάσι κανεὶς νὰ χτυπήσεις ἡ τὴν Κέρκυρα ἡ τὴν Αθήνα εἴτε τοὺς συμμάχους τους. Γιατὶ πίστεῖν τὸν πόλεμο μὲ τοὺς

Πελοποννησιῶτες πῶς ἔτοι μὲ τὸν τοὺς γίνεις καὶ δὲν ἔθελαν τὴν Κέρκυρα νὰ τὴν ἀρίστουν στους Κορθινούς μὲ τόσο νακτικό, παρὰ νὰν τοὺς συγκρούσουν δσο μπορούσανε χειρότερα μεταξὺ τους (65), κι' ἔτοι τὸν πόλεμο, ἡ γίνει ἀνάγκη, νὰν τὸν καταπιαστοῦνε μὲ ἀδύνατισμένους τοὺς Κορθινούς καὶ τὶς ἄλλες ναφτικές πολιτεῖες. "Ἐπειτα κι' ἡ θέση τοῦ νησιοῦ τους φαίνουνταν κατάλληλη, ὡς πρὸς τ' ἀκροτάξιο τῆς Σικελίας καὶ τὴς Ἰταλίας.

45. Μὲ τέτοιους λοιπὸν λογαριασμοὺς οἱ Αθηναῖοι παραδέχτηκαν τοὺς Κερκυραίους, κι' ἀμαρτισθεῖσαν οἱ Κορθινοί, λίγο κατόπι τοὺς στείλανε 10 καραβία θοητητικὰ μὲ στρατηγοὺς τὸ Λακεδαιμόνιο τοῦ Κίμωνα, τὸ Διότιμο τοῦ Στρομπίχου, καὶ τὸν Πρωτέα τοῦ Ἐπικλή. Καὶ τοὺς δέωκαν δδηγίες νὰ μὴ Χτυπήσουν τοὺς Κορθινούς, ἔξον ἀν ἀρμενίζουν πρὸς τὴν Κέρκυρα κι' είναι νὰ τὴν πατήσουν, τὴν ἴδια ἡ κακένα μέρος διεκό της τότες ὅμως νὰν τοὺς ἀντισταθοῦνε μ' ὅλη τους τὴν δύναμη. Κι' ἔδωκαν τέτιες δδηγίες μὲ τὴν ίδια νὰ μὴ χαλασσούν τοὺς δρόκους. "Ἐτοι λοιπὸν φτάνουν τὰ καράβια στὴν Κέρκυρα.

46. Κι' οἱ Κορθινοί, δταν είχαν ἐτομαστεῖ, ἀρ-

μένιζαν πρὸς τὴν Κέρκυρα μὲ 150 καράβια. Κι' είταν τὸν Ἡλείων 10, τὸν Μεγαριτῶν 12, τὸν Λεφαναδίτῶν 10, τὸν Αιγαρικιτῶν 27, τὸν Ἀναχτοριῶν 1, καὶ δικαὶ τοὺς τὸν Κερθινῶν 90. Στοταπηγοὺς καὶ κακές πολιτεῖες είχε (66) χωριστὰ τοὺς δικοὺς της οἱ Κορθινοί είχαν τὸν Συνακλείδη τοῦ Ἐφτυλῆ μὲ ὄλλους τέσσερες. Καὶ ξεκινῶντας ἀπὸ τὴ Λεφικαδα σὰν ἥγιαζαν τὰ στεριά τὴν καταντικρὺ τῆς Κέρκυρας, ἀράζουντες στὸ Χειμάριο τῆς Θεσπρωτικῆς. "Αφτὸ είναι ληρών, κι' ἀπὸ πάνου βρίσκεται μιὰ πολιτεία χτισμένη πέρα ἀπὸ τὴ θαλάσσα, στὴν Ἐλαιατικὴ τῆς Θεσπρωτικῆς, κι' Ἐφυρα. Κοντά τη